

Den 26. februar 2003 foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere – i tilslutning til inspektionen af Arresthuset i Aalborg – inspektion af detentionen i Aalborg. Jeg foretog samtidig en inspektion af politigårdens venterum.

1. Retningslinjer mv. for indretning af venterum

Den 6. november 2002 besvarede Rigspolitichefen mit spørgsmål om hvorvidt der findes regler om indretning af venterum i politiets lokalemasse (jf. min generelle sag om dette spørgsmål (Rigspolitichefens j.nr. 2002-010-183; mit j.nr. 2002-3097-618 PH)). Rigspolitichefen henviste som svar til Justitsministeriets vejledning om indretning af nye politibygninger (august 1992).

I vejledningen er der fastsat retningslinjer (også) for indretning af venterum. I forordet til vejledningen er (bl.a.) anført følgende om vejledningens anvendelsesområde og retningslinjernes karakter:

”Justitsministeriet finder det væsentligt at fremhæve retningsliniernes vejledende karakter, herunder at vejledningen alene tager sigte på egentligt nybyggeri. Justitsministeriet finder dog, at de principper, der kommer til udtryk, også efter omstændighederne vil kunne finde anvendelse i forbindelse med ombygningsarbejder i politiets eksisterende lokalemasse.”

Vejledningen indeholder følgende retningslinjer om indretning af venterum mv.:

”Venterum for anholdte.

Rummene, der anvendes til kortvarigt ophold, grupperes om et fælles forrum af en rimelig størrelse. Fra forrummet skal være adgang til et toilet.

Et venterum skal have en minimumsbredde på 2 meter og et minimumsareal på 6 m².

Dagslysadgang er ikke påkrævet, men i givet fald skal vinduerne være sikrede i klasse B 3.

Bygningsdele:

Vægge og lofter:

- skal være glatte, brudsikre og uden fremspring og fuger
- skal være brudsikre
- skal have en luftlydisolation på minimum R_w 53 dB.

Døre:

- skal, ligesom dørkarmen, være i brudsikkert materiale og skal fastgøres meget solidt
- skal være udadgående, også fra forrum
- beslås kun på ydersiden med greb, cylinder og 2 stk. svære skudrigler
- forsynes med dørspion/inspektionslem.

Gulvbelægning:

- skal være linoleum eller vinyl uden samlinger
- evt. fodlister må ikke kunne demonteres uden værktøj.

Installationer:

Varmeanlæg:

- såfremt rummene kræver særskilt opvarmning, skal dette ske i form af gulvvarme eller luftvarme, således at synlige installationer undgås.

Ventilation:

- 8 x luftskifte/time.

El-anlæg:

- afbryderne for rumbelysning skal være 2-polede og anbragt uden for rummene.

Den ene pol skal tænde en rød lampe anbragt på gangen uden for afsnittet. Lampen skal fungere som erindringslampe og markere at et eller flere rum er i brug.

Svagstrømsanlæg:

- samtale/lytteanlæg med specialudført kaldetryk (berøringskontakt) indbygget i væg
- røgmelder indbygget i udsugningsarmatur

- i loftet indbygges specialarmaturer for belysning, samtaleanlæg, indblæsning og udsugning. Minimum indbygningshøjde: 35 cm.

Fast inventar:

- i hvert rum monteres en solid bæk i rummets bredde med fast forstykke til gulv.”

Vejledningen har ikke direkte betydning for min inspektion af venterum på politistationer der er opført/ombygget før vejledningen blev udsendt i 1992, men visse af de principper der ligger til grund for vejledningens retningslinjer, har betydning for vurderingen af om forholdene i venterummene er acceptable. Dette gælder f.eks. principperne for retningslinjerne vedrørende anvendelsen af (visse) bygningsdele.

Europarådets komité til forebyggelse af tortur (torturkomitéen) aflagde besøg i Danmark fra den 28. januar til den 4. februar 2002. I besøget indgik bl.a. indretningen og anvendelsen af venterum. Komitéen besøgte bl.a. Politistationen i Horsens hvor komitéen kritiserede to meget små venterum (2,8 m²).

Rapporten er fremsendt til de danske myndigheder den 14. august 2002 til bemærkninger. Jeg har i den ovenfor nævnte generelle sag om indretning af venterum anmodet Justitsministeriet om at fremsende en kopi af ministeriets svar til komitéen. Jeg har endnu ikke modtaget underretning om dette svar.

2. Venterummene på Politigården i Aalborg

Det blev under inspektionen af venterummene på Politigården i Aalborg oplyst at tilbygningen til politigården blev færdiggjort i 1998. I denne tilbygning er kriminalpolitiets 2 x 3 venterum placeret. I den ældre del af politigården findes ordenspolitiets to venterum der efter det oplyste er nyindrettet i forbindelse med en renovering i 1996-1998.

Jeg forstår det således at både opførelsen af tilbygningen og renoveringen af de ældre lokaler er påbegyndt efter Justitsministeriets vejledning blev udsendt.

Ordenspolitiet og kriminalpolitiet har som nævnt henholdsvis to og seks venterum til rådighed. Ordenspolitiets to venterum er placeret i stueetagen i politigårdens renoverede ældre del, mens kriminalpolitiets seks venterum er placeret på henholdsvis første og anden sal i politigårdens nyere tilbygning der som nævnt blev taget i anvendelse i 1998. Det blev under inspektionen oplyst at venterummene er indrettet i overensstemmelse med Justitsministeriets vejledning (august 1992).

2.1. Ordenspolitiets venterum

Lokalerne, der er placeret tæt ved vagthavende, er ens i størrelse og måler 2,50 x 2,41 meter – dvs. 6,025 m² (opmålingen er foretaget i lokale 1). Venterummene har (grå)hvide vægge og et mørkt linoleumsgulv. Lofterne er hvide pladelofter med indbyggede ventilationsriste. Venterummene er forsynet med indbyggede grå bænke med fast forstykke uden hynder. Bænkene er opført i hele rummets bredde hvorfor det er muligt at ligge ned på bænkene i begge venterum.

Begge venterum opfylder således vejledningens retningslinjer om en minimumsbredde på 2 meter og et minimumsareal på 6 m².

På væggen i venterummene er der en kaldeknop ved hjælp af hvilken vagthavende kan tilkaldes. Det blev på forespørgsel oplyst at kaldeanlægget fungerer uden problemer.

Venterummene opvarmes ligesom detentionslokalerne ved gulvvarme. Rummene oplyses af indbyggede lamper i loftet. Lyset tændes uden for rummene.

Jeg har ikke noteret mig om der er anbragt en røde lampe på gangen uden for afsnittet (lampe som skal fungere som erindringslampe og markere at et eller flere venterum er i brug). Jeg går dog ud fra at det er tilfældet, og at vejledningens retningslinjer på dette punkt er fulgt i forbindelse med renoveringen af venterummene.

Væggene er glatte og uden fremspring og fuger, men i begge venterum er der striber på væggene – formentlig efter spark.

Der er ikke vinduer i venterummene.

Alle døre er udadgående – også fra forrummet hvorfra der er adgang til toilet. Dørene er alle udvendigt forsynet med dørhåndtag, to skudrigler og kædelås. Alle dørene er endvidere forsynet med dørspion.

Uden for begge venterum er opsat en plade med angivelse af lokalenummer. På denne plade er en flytbar del med hvilken det kan angives om rummet er optaget eller ledigt.

Ordenspolitiets venterum fremtrådte i god stand og rengjorte.

Ordenspolitiet råder tillige over et tredje venterum der er placeret i kælderetagen på politigården sammen med detentionslokalerne og det dertilhørende lægeværelse, hvilket jeg konstaterede ved min inspektion af detentionslokalerne.

2.2. Kriminalpolitiets venterum

Lokalerne, der som nævnt er placeret på henholdsvis første og anden sal i politigårdens nye tilbygning, er ens i størrelse og måler 2,50 x 2,43 meter – dvs. 6,075 m² (opmålingen er foretaget i lokale 3 på anden sal). Venterum-

mene har (grå)hvide vægge og et mørkt linoleumsgulv. Lofterne er hvide pladelofter med indbyggede ventilationsriste. Venterummene er forsynet med indbyggede grå bænke med fast forstykke uden hynder. Bænkene er opført i hele rummets bredde hvorfor det er muligt at ligge ned på bænkene i alle seks venterum.

Alle venterummene opfylder således vejledningens retningslinjer om en minimumsbredde på 2 meter og et minimumsareal på 6 m².

På væggen i venterummene er der en kaldeknop. Kaldeanlægget, der blev afprøvet under inspektionen, fungerer uden problemer. Det blev oplyst at kontorpersonalet skal have besked når et venterum anvendes. Kontorpersonalet aktiverer så kaldesystemet således at tryk på kaldeknappen i venterummene registreres på kontoret. Ved hjælp af anlægget kan personalet tale med indsatte i venterummene. Når kontorpersonalet går hjem, bliver kaldeanlægget omstillet til vagthavende.

Venterummene opvarmes ligesom detentionslokalerne ved gulvvarme. Rummene oplyses af indbyggede lamper i loftet. Lyset tændes uden for rummene. Lokale 1 på begge etager er uden vinduer, og der er et meget søvnigt lys. I lokale 2 og 3 på begge etager er der vinduer og dermed dagslys. Vinduerne, der er forsynet med persienner bag en sikret glasrude, kan ikke åbnes.

Jeg har ikke noteret mig om der er anbragt en røde lampe på gangen uden for afsnittet (lampe som skal fungere som erindringslampe og markere at et eller flere venterum er i brug). Jeg går dog ud fra at det er tilfældet, og at vejledningens retningslinjer på dette punkt er fulgt i forbindelse med indretningen af venterummene.

Væggene er glatte og uden fremspring og fuger. I flere venterum var der skrevet på og/eller ridset i væggene. I lokale 3 på anden sal var der brændte mærker i loftet.

Det blev under inspektionen oplyst at venterumsanbragte forud for anbringelsen som udgangspunkt visiteres på samme vis som forud for en detentionsanbringelse.

Det forhold at der er ridsemærker mv. inde i venterummene, kan give det indtryk at visitationen i nogle tilfælde ikke er foretaget med tilstrækkelig omhu idet de indsatte har kunnet medbringe genstande som har kunnet bruges til disse beskadigelser. På samme måde vil sådanne genstande kunne bruges til selvbeskadigelse. Jeg er dog opmærksom på at f.eks. lynlåse og ringe vil kunne anvendes til at ridse med, og jeg foretager mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

De 2 x 3 venterum er grupperet om et fælles forrum hvorfra der er adgang til toilet.

Alle døre var udadgående – også fra de to forrum. Dørene er alle udvendigt forsynet med dørhåndtag, to skudrigler og kædelås. Dørene er alle forsynet med dørspion.

Uden for alle venterummene er opsat en plade med angivelse af lokalenummer. På denne plade er en flytbar del med hvilken det kan angives om rummet er optaget eller ledigt.

Kriminalpolitiets venterum fremtrådte i god stand og rengjorte.

2.3. Venterummenes anvendelse

I sit svar af 6. november 2002 i ovennævnte generelle sag om indretning af venterum har Rigspolitichefen oplyst følgende om politiets anvendelse af venterum:

”Venterummene på landets politistationer anvendes til anholdte personers kortvarige ophold i forbindelse med, at de pågældende afventer en nærmere afhøring.

Endvidere anvendes venterummene til kortvarige ophold i forbindelse med politiets fremstilling af personer for fogedretten, ligesom vidner, der efter rettens bestemmelse skal afhentes af politiet, i nogle tilfælde kortvarigt anbringes i venterum, såfremt de ikke kan fremstilles i retten øjeblikkeligt med henblik på indenretlig afhøring.

Rigspolitiet kan endvidere oplyse, at detentioner i nogle tilfælde anvendes som venterum, efter at der i hvert enkelt tilfælde er foretaget en konkret vurdering af, om venterumsanbringelsen undtagelsesvist kan ske ved anbringelse i detentionen og dette i øvrigt er i overensstemmelse med den anholdtes ønske. Der henvises i den forbindelse til ombudsmandens j.nr. 2000-3783-618 og 2000-3011-618 vedrørende inspektionen af detentionerne på Københavns Politis Station 2 og Kalundborg Politigård.”

Det blev under inspektionen oplyst at ordenspolitiet ikke anvender venterummene ofte. Når det sker, udstrækker den venterumsanbragtes ophold sig normalt til højst et par timer. Kriminalpolitiets tilsvarende lokaler anvendes efter det oplyste oftere. Kriminalpolitiet anbringer anholdte i venterum ved kortere afbrydelser af en afhøring, mens eventuelle medgerningsmænd afhøres, mens der ventes på den anholdtes advokat eller lignende. Det blev oplyst at en venterumsanbringelse sjældent varer mere end ½-3 timer. Varigheden af venterumsanbringelsen vil i nogle tilfælde fremgå af afhøringsrapporten hvor tidspunkterne for afhøringen er angivet. Det vil sjældent fremgå om den anholdte har været venterumsanbragt i et tidsrum mellem anholdelsen og tidspunktet for påbegyndelsen af afhøringen. Ikke sjældent henter personalet (sagsbehandleren) mad, kaffe eller lignende til den venterumsanbragte i kantinen.

På baggrund af det oplyste fandt jeg det ikke nødvendigt at anmode om mere specificerede oplysninger om varigheden af de enkelte anbringelser.

Det oplyste giver mig ikke grundlag for bemærkninger.

3. Opfølgning

Jeg foretager ikke mere i anledning af min inspektion af venterummene på Politigården i Aalborg og betragter hermed inspektionssagen som afsluttet.

4. Underretning

Denne rapport sendes til Politimesteren i Aalborg, Justitsministeriet, Rigspolitichefen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen
Inspektionschef